



# Hur framställs efterföljderna av Girjasdomen

– En diskursanalys av uttalanden i Svensk Jakt  
och Norrbottens-Kuriren

---

*What is the effect of the Girjas court decision – a discourse analysis of the  
magazines Svensk Jakt and Norrbottens-Kuriren*

Alice Åslin

Självständigt arbete 15 hp  
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU  
Fakultet för naturresurser och jordbruksvetenskap  
Institution för stad och land  
Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling  
Uppsala 2021



# Hur framställs efterföljderna av Girjasdomen – En diskursanalys av uttalanden i Svensk Jakt och Norrbottens-Kuriren

*What is the effect of the Girjas court decision – a discourse analysis of the magazines Svensk Jakt and Norrbottens-Kuriren*

Alice Åslin

**Handledare:** Izabel Nordlund, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land  
**Bitr. handledare:** Emil Sandström, Sveriges lantbruksuniversitet, Institution för stad och land  
**Examinator:** Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet, Institution för stad och land

**Omfattning:** 15 hp  
**Nivå och fördjupning:** Grundnivå, G2E  
**Kurstitel:** Självständigt arbete i landsbygdsutveckling  
**Kurskod:** EX0888  
**Program/utbildning:** Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling  
**Kursansvarig inst.:** Institution för stad och land

**Utgivningsort:** Uppsala  
**Utgivningsår:** 2021  
**Elektronisk publicering:** <https://stud.epsilon.slu.se>

**Nyckelord:** Svensk-Jakt, Norrbottens-Kuriren, Girjas sameby, diskurs, samer, makt, identitet

**Sveriges lantbruksuniversitet**  
Fakultet för naturresurser och jordbruksvetenskap  
Institution stad och land  
Avdelningen för landsbygdsutveckling

## Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:

<https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

## Sammanfattning

Syftet med studien var att analysera hur tidskrifterna *Svensk Jakt* och *Norrbottens-Kuriren* framställer efterföljderna av Girjasdomen. I Högsta domstolen den 23 januari 2020 vann Girjas sameby upplåtelseätten på småviltjakten och fisket i delar av samebyns renskötselområde. Uppsatsen har totalt granskat åtta olika artiklar utifrån en diskursanalys genom att undersöka hur identitet och makt kommer till uttryck i artiklarna.

Resultatet pekar på att tidningarna framställer domstolsbeslutet som en splittring inom det samiska samhället. Tidningarna belyser att jakt- och fiskesamer som står utanför rennäringslagen inte blev inkluderade i domstolsbeslutet, vilket framställs som ett stort missnöje från intressegruppen. De granskade artiklarna speglar ett missnöje mot domen och lyfter fram berättelser från samer som inte ingår i en sameby. Girjasdomen berörde endast en mindre grupp renskötande samer och inte alla samebyar. Däremot har Girjasdomen fått konsekvenser i form av att rennäringslagen ska ses över. Det kan leda till att alla samer inkluderas vilket kan öka den samiska sociala identitet om alla samer får liknande rättigheter. Framförallt välkomnar partiet jakt- och fiskesamerna en utredning av rennäringslagen. Det framgår även i *Norrbottens-Kuriren* att det finns en splittring inom de nordliga kommunerna gällande samernas inflytande över hur småviltsjakten och fiske ska upplåtas.

Uppsatsen visar att det finns en vinkling av hur artiklarna framställer Girjasdomen. De granskade artiklarna vinklar inte Girjasdomen som en fråga utan mer som ett påstående att ”jägarna förlorar makten” och hur domen orsakat ”konflikter inom det samiska samhället” vilket gör att läsarna får svårt att bilda sig en uppfattning om vad Girjasdomen från början handlade om, det vill säga rätten att upplåta jakt- och fiske utifrån rättigheter kopplade till urminnes hävd.

*Nyckelord:* diskurs, makt, identitet, Svensk-Jakt, Norrbottens-Kuriren, Girjas sameby, samer

## Abstract

The purpose of the study was to analyze how the magazines *Svensk Jakt* and *Norrbottnens-Kuriren* present the sequels of the Girjas court decision. In the supreme court on 23 January 2020, Girjas Sami village won the right to lease out small game hunting and fishing in parts of the Sami villages reindeer husbandry area. The essay has reviewed total of eight different articles based on a discourse analysis by study how identity and power are expressed in the articles.

The result indicates that the court decision has presented a division in the Sami society. The magazines highlighted that hunting and fishing Sami who are outside the reindeer husbandry law were not included in the court decision, which is presented as a great dissatisfaction from the interest group. The articles reviewed reflect dissatisfaction with the ruling and highlight stories from Sami who are not part of a Sami village. Girjas court decision only affected a small group of reindeer herding Sami and not all Sami villages. On the other hand, the Girjas court decision has a consequence in the form of the reindeer husbandry law being reviewed. This can lead to all Sami being included, which can increase the Sami social identity if all Sami are giving similar rights. Above all, the hunting and fishing Sami welcome an investigation of the reindeer husbandry law. It also appears in *Norrbottnens-Kuriren* that there is a division within the northern municipalities regarding the Samis influence over how small game hunting and fishing should be leased.

The essay shows that there is an angle of how the articles present the Girjas court decision. The articles reviewed do not angle the Girjas court decision as a question but more as a statement that “the hunters lose power” and how the verdict caused “conflicts within Sami society”, which make it difficult for readers to form an idea of what the Girjas court decision was originally about, namely the right to lease hunting and fishing on the basis of rights linked to ancient memory.

*Keywords:* discourse, power, identity, *Svensk Jakt*, *Norrbottnens-Kuriren*, Girjas reindeer herding, Sami,

# Tack

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Izabel Nordlund som med stort engagemang, driv och entusiasm har hjälpt mig under skrivandets gång. Med kloka kommentarer och en ledande hand har hon på bästa vis hjälpt mig längs arbetets gång.

# Innehållsförteckning

<b>1. Inledning.....</b>	<b>10</b>
1.1. Syfte och frågeställning .....	11
<b>2. Teori, metod och avgränsningar .....</b>	<b>12</b>
2.1. Diskursanalys .....	12
2.2. Analytiska begrepp .....	13
2.2.1. Makt .....	13
2.2.2. Social identitet.....	14
2.3. Materialinsamling och avgränsningar .....	15
2.3.1. Avgränsningar.....	15
<b>3. Bakgrund .....</b>	<b>16</b>
3.1. Nybyggarna flyttar norrut.....	16
3.2. Vad är en sameby och vem är same?.....	16
3.2.1. Vem är same? .....	17
3.3. Rennäringsförordningen (1993:34).....	17
3.4. Rennäringslagen och renskötselrätten .....	18
3.5. Girjas sameby och domstolsbeslutet.....	19
3.5.1. Girjasdomen .....	19
3.6. Olika uttalanden i tidskrifterna innan Girjasdomen.....	20
3.6.1. Svensk Jakt.....	20
3.6.2. Norrbottens Kuriren .....	20
<b>4. Tidigare forskning .....</b>	<b>21</b>
4.1. <i>Girjas Reindeer Herding Community v. Sweden: Analysing the merits of the Girjas Case</i> .....	21
4.2. "Det blir bara värre om man inte gör upp med det gamla" – utmaningar för jakt- och fisketurism i de svenska fjällen. ....	21

4.3.	<i>Om "Lapparens privilegier". Föreställning om samiskhet i svensk samepolitik 1888–1997</i>	22
------	--	----

<b>5.</b>	<b>Resultat och analys</b>	<b>24</b>
5.1.	<i>Samebyn fick makten</i>	24
5.2.	<i>Girjas sameby anmäls till Diskrimineringsombudsmannen</i>	25
5.3.	<i>Prejudicerande effekt?</i>	25
5.4.	<i>Hur en samepolitiker ser på Girjasdomen</i>	26
5.5.	<i>Domen framställs som en splittring inom det samiska samhället</i>	27
5.6.	<i>Rennäringslagen ska ses över</i>	28
5.7.	<i>Svenska Jägareförbundet vill att fjälljakten ska vara tillgänglig för alla</i>	29
5.8.	<i>Jakt och fiskesamerna välkomnar utredningen</i>	30
5.9.	<i>Kiruna kommun vill se minskad makt hos samebyarna</i>	31
<b>6.</b>	<b>Diskussion/slutsats</b>	<b>33</b>
<b>7.</b>	<b>Referenser</b>	<b>35</b>



# Förkortningar

DD	Diskrimineringsombudsmannen
HD	Högsta domstolen
RNL	Rennäringslagen
SSR	Svenska Samernas Riksförbund

# 1. Inledning

Milsvida arealer i nordvästra Sverige breder ut sig med sina kala fjäll, djupa dalar och snötäckta bergstoppar. Högt ovanför trädgränsen sträcker sig kilometerlånga vyer ut. De svenska fjällen kan erbjuda både småviltjakt och fiske för den intresserade. Dessa områden är en del utav renskötselområdet i Sápmi. Intresset för småviltjakten och fisket i fjällen har länge lockat jägare från hela Sverige. Idag är delar av dessa områden centrala i en pågående maktkamp, makten om att få bestämma över hur småviltsjakten och fisket ska upplåtas, och av vem eller vilka.

Girjas sameby är den första samebyn i Sverige som via Högsta domstolen har fått rätten att upplåta småviltsjakt och fiske genom urminnes hävd <sup>1</sup> i delar av deras renskötselområde. Girjas sameby är en fjällsameby i Norrbottens län som har sina åretruntmarker i Gällivare kommun (sametinget 2021e). I elva års tid pågick det en tvist mellan sameby och svenska staten som handlade om vem som hade rätten att upplåta småviltjakten och fisket i området. Girjas målet är uppmärksammat av flera olika tidningar, bland annat har tidningarna *Svensk Jakt* och *Norrbottens-Kuriren* publicerat flertalet artiklar både innan och efter domstolsbeslutet. Efterföljderna av Girjasdomen är påtagliga. *Svensk Jakt* och *Norrbottens-Kurirens* sätt att publicera artiklar i relation till det samiska samhället kan spegla både hur den samiska identiteten och maktperspektivet framställs.

Då Girjasdomen är strax över ett år gammal kommer följande uppsats studera hur efterspelet av Girjasdomen framställs i två olika tidskrifter. Uppsatsen kommer analysera hur olika intressegrupper framställs i tidningarna *Svensk Jakt* och *Norrbottens-Kuriren*. Uppsatsen kommer även undersöka hur makt och identitet framställs i de granskade artiklarna.

---

<sup>1</sup> En juridisk rätt för att man har brukat marken obehindrat under lång tid (sametinget 2021c).

## 1.1. Syfte och frågeställning

Det övergripande syftet med denna studie är att få en fördjupad förståelse för hur media framställer efterföljderna av Girjasdomen. Totalt har åtta artiklar från en tidskrift och en tidning analyserats utifrån begreppen diskurs, makt och identitet. Mer specifikt belyser studien hur tidningen samt tidskriften framställer händelseutvecklingen efter domstolsbeslutet och hur följdverkningar av domen diskuteras i relation till identitet och rätten till jakt och fiske i Sápmi. För att få en ökad förståelse har följande forskningsfrågor varit vägledande:

- Hur framställs olika diskurser i samband med Girjasdomen i tidskriften/tidningen och från vilka perspektiv?
- Hur framställs vilka konsekvenser Girjasdomen kan innebära i dessa media?
- Hur syns olika diskurser i de granskade artiklarna i samband med att rennäringslagen ska ses över?

## 2. Teori, metod och avgränsningar

I följande avsnitt ges en förklaring till hur diskursanalysen fungerar som metod och hur den kommer att tillämpas i uppsatsen, följt av hur begreppen makt och identitet tillämpas för att besvara uppsatsens syfte, det vill säga hur framställs händelseutvecklingen efter Girjasdomen av de granskade tidningsartiklarna.

### 2.1. Diskursanalys

En diskursanalys analyserar hur människornas relation är i förhållande till varandra, och hur språket är *mellan* varandra och *om* varandra. En diskursanalys analyserar hur aktörerna kommunicerar i både text och tal (Fairclough 2010). Diskursanalysen kan därmed studera kommunikationsförhållandena mellan människorna som pratar eller skriver *om* eller *med* varandra. Uppsatsen har utifrån en diskursanalys analyserat olika utsagor i tidskriften *Svensk Jakt* och tidningen *Norrbottens-Kuriren*. För att få en fördjupad förståelse för vad tidningarna har uttalar sig om har tidskrifternas språk, det vill säga hur tidningarna skriver om Girjasålet granskats. I en diskursanalys studeras hur olika ord och sammanhang kommer till uttryck och i vilken kontext det kommer till uttryck. Hur texten är uppbyggd och vad som läsaren förväntas att ta för givet (Gyberg et al. 2005). Genom att analysera språket försöker man få en fördjupad förståelse för vad som egentligen sägs och skrivs för att se vad som egentligen framställs och varför (Kvale & Brinkman 2014). Kvale och Brinkman (2014) presenterar fyra olika frågor som kan granskas i en diskursanalys:

”Varför är texten intressant? Vad vet vi om materialet från vilken den konstruerades? Vilka blir effekterna av olika tolkningar av texten? Hur förhåller sig texten till maktmönstren?” (Kvale & Brinkman 2014: 275).

Ovanstående frågor har använts i uppsatsen för att få en fördjupad förståelse inom ämnet. Frågorna har använts för att kunna tolka diskursen och hur den är konstruerad efter läsare. Hur framställer en jakttidning eller en lokaltidning Girjasdomen och dess påföljder? Hur kan läsaren göra olika tolkningar av hur Girjasdomen framställs i media? Diskursanalys kan även vara ett bra komplement när man vill studera hur olika aktörer försöker få andra aktörer att se på världen på deras sätt (Gyberg et al. 2005). På så vis kan diskursanalysen spegla den maktkamp som sker inom ett visst område (Gyberg et al. 2005). Diskursanalysen kan därför hjälpa en att analysera hur aktörer har uttryckt sig inom specifika ämnen. Uttrycken som har granskats i följande uppsats är både debatter och tidningsartiklar.

Kvale och Brinkman (2014) presenterar vikten av att diskursanalytikern ser hur talet i texten är formulerat. Analytikern ska därför kunna utgå ifrån två olika frågor vid undersökningen; ”hur vet man att man får veta vad intervjupersonen egentligen menar” och ”hur vet man att intervjupersonen ger en sann beskrivning av den objektiva situationen” (Kvale & Brinkman 2014: 274). Intervjupersonen kommer i uppsatsens fall vara en tidning samt en tidskrift. De båda frågorna kommer att analyseras i granskningen av valda tidningsartiklar. Därför att tidskrifterna kommer att kunna vara vinklade och därav blir det inte en objektiv granskning av ”ämnet” och därmed kan det ge olika resultat. Tidskriften *Svensk Jakt* har valts för att kunna studera hur Sveriges största jakttidning framställer Girjasdomen i sina artiklar. Med många prenumeranter kan *Svensk Jakt* nå ut till en stor målgrupp (jägarna) som har intresse för fjällområdena. Tidningen *Norbottens-Kuriren* har valts av geografiska skäl samt för att kunna studera hur en moderatinriktad tidning framställer Girjasdomen till sina läsare.

## 2.2. Analytiska begrepp

Uppsatsen kommer utifrån begreppen makt och identitet undersöka hur tidskrifterna skriver om Girjasdomen. De teoretiska begreppen har valts för att kunna få en fördjupad förståelse för hur tidningsartiklarna framställer efterföljderna av domen. Diskurs, makt och identitet är starkt kopplat till varandra. Inom en diskurs kan man studera hur *makt* och *identitet* kommer till uttryck och hur det förhåller sig i maktmönstret (Kvale & Brinkman 2014).

### 2.2.1. Makt

Engdahl och Larsson (2018) presenterar *makt* som en beroendeställning utifrån sociologen Richard M. Emersons definition av begreppet. Analys av *maktförhållanden* behandlar vem som är beroende av vem (Engdahl & Larsson 2018). För att makt ska kunna utövas måste det först klargöras vem som har makten och över vilka samt i vilket avseende (ibid: 94). Utifrån ovanstående förklaring gällande diskurser kopplat till begreppet *makt* kommer uppsatsen titta närmare på hur artiklarna framställer maktförhållanden samt hur det kommer till uttryck.

Engdahl och Larsson (2014) har visat att aktörer som har maktövertag ofta ändrar ”spelreglerna” så att det blir förmånligt för dem och inte för andra (Engdahl & Larsson 2018: 97). I en av de granskade artiklarna har det studerats hur maktövertaget framställs, för att sedan kunna tolka hur tidningen framställer intressegruppernas sätt att ”ändra spelreglerna” för att inte förlora makten.

Socialfilosofen Hannah Arendt (1906–1975) menar att relationerna formar *makt* (Engdahl & Larsson 2018:106p). Relationer präglas av *makt* i form av att människans förmåga att ”*handla i samförstånd*”, alltså när dialoger sker i samförstånd mellan människor uppstår en viss typ utav *makt* i form av samförstånd. Det maktfulla samförståndet är på så vis inte enbart en individ utan en grupptillhörighet, som binder samman människor (Engdahl och Larsson 2018). Relationer kan även skapa *vanmakt*, vilket kan uppstå när människor är splittrade och inte förmår att handla i samförstånd. Tillstånd av *vanmakt* kan leda till konflikter (Engdahl & Larsson 2018). *Vanmakt* kan uppstå när sociala relationen saknar ”sociala markörer”, det vill säga någon som bestämmer. Den ”sociala markörer” har rätt att bestämma i en relation samt att bestämma hur beslutsprocessen ska gå till för att inte eskalera (Engdal och Larsson 2018: 108). *Vanmakten* dyker på så vis upp när makten är hotad och någon behöver kliva in och bryta konflikten genom att agera som ”sociala markörer”. Både *makt i samförstånd* och *vanmakt* har granskats i de utvalda artiklarna för att studera hur relationen mellan intressegrupperna framställs med hänseenden till jakt och fiskerätten.

### 2.2.2. Social identitet

Identitet är ett begrepp som kan definiera människan genom att fråga sig själv ”vem är jag”. Det är ett brett och komplext begrepp som kan förändras över tid. I den här uppsatsen kommer begreppet *social identitet* användas för att få en förståelse för intressegruppernas identitet. Den sociala identiteten kan mäta till vilken grad vi känner samhörighet till en specifik grupp och till vilken grad individen själv kategoriserar sig som (Hylander 2004). Social identitetsteori visar till vilken grad de egna individerna tillsammans bildar en gemensam grupp och därmed en social identitet (ibid). För att minska osäkerheten i olika samhällen kan de sociala institutionerna beskådas. Engdahl och Larsson (2018) jämför det med hur ett starkt religiöst samhälle kan präglas men även hur traditionella familjeformer och släktband kan forma en social institution (Engdahl & Larsson 2018:210). Denna sociala institution bildar där med en gemenskap som formar en identitet (ibid:211).

Uppsatsen kommer att undersöka hur artiklarna blottlägger olika identiteter och hur det framställs. Studien kommer att kategorisera alla samer som en social identitet där det behövs, för att sedan bryta upp kategorierna till samer som står utanför samebymedlemskap som en social identitet, och samer med samebymedlemskap som en social identitet. Även jägare med intresse för fjälljakt kommer att identifieras som en kategori. För att kunna få en ökad förståelse för den samiska identiteten kan inte ”alla” samer placeras in som en gemensam social identitet hela tiden.

## 2.3. Materialinsamling och avgränsningar

Materialinsamlingen kommer från tidskriften *Svensk Jakt* samt tidningen *Norrbottnens-Kuriren*.

Svenska Jägareförbundets tidskrift *Svensk Jakt* är Sveriges största jakttidning som har funnits sedan 1863 (Svensk Jakt 2013a). Tidskriften finns både i pappersformat samt digitalt. Den digitala sidan hade under 2020 över tio miljoner besökare (Svensk Jakt 2020b). Ett av Svenska Jägareförbundet uppgifter är att sprida information till allmänheten och jägarna om aktuella händelser som berör jakten och jägaren. Information som förbundet vill sprida vidare kan vara sådant som kommer från olika myndigheter eller politiker (Svenska Jägareförbundet 2019).

Tidningen *Norrbottnens-Kuriren* ger ut lokala nyheter i Norrbotten. Det är en av Sveriges äldsta landsortstidningar som är politiskt inriktad mot Moderaterna. Den moderata morgontidningen grundades 1861 och sedan 1906 ges den ut sex dagar i veckan (uppslagsverket u.å.).

### 2.3.1. Avgränsningar

Studien har totalt granskat åtta tidningsartiklar, varav fem artiklar är från *Svensk Jakt* samt tre från *Norrbottnens Kuriren*. Samtliga åtta artiklar som har granskats har varit mellan januari 2020 och december 2020, dvs de har publicerats efter Girjasdomen. Det har publicerats fler artiklar mellan ovanstående datum i de två tidningarna, med de har inte granskats lika noggrant utan har lästs för att få en helhettäckande bild om hur Girjasdomen framställs. De utvalda artiklarna har valts ut för att kunna besvara uppsatsen syfte om hur efterföljderna framställs av Girjasdomen.

Artiklar som har publicerats efter ovanstående datum med hänseende på uppsatsen syfte har inte granskats. Artiklarna har granskats för att studien endast syftar till att analysera hur Girjasdomen framställdes samma år som domstolsbeslutet kom. Därför kan tidningarnas tolkningar, inställningar med mera ha ändrats sedan december 2020.

Tidskriften och tidningen som har granskats har publicerats till olika målgrupper, så som jägare eller Norrlands orsbor. Artiklarna har granskats utifrån hur diskursen framställs samt hur konsekvenserna av Girjasdomen framställs. Uppsatsen diskuterar artiklarna med hjälp av begreppen identitet, makt och diskurs.

## 3. Bakgrund

I följande kapitel förklaras vad en sameby är samt rennäringsförordningen, följt av rennäringslagen och renskötselrätten. Därefter presenteras Girjas sameby och domstolsbeslutet.

### 3.1. Nybyggarna flyttar norrut

Sveriges ursprungsfolk, samerna, har sedan urminnes tider levt på renskötsel, jakt och fiske. I grova drag kan man säga att samerna har haft egenrätt på jakten och fisket i norra Sverige under 1600, 1700, och 1800 talet (Lundmark 2005).

Markerna som samerna har levt på har vid upprepade tillfällen under århundranden blivit koloniserat av ”nybyggare”. Redan under Gustav Vasas tid (1500-talet) fanns den så kallade lappmarksgränsen i norr. Gränsen markerade vart samernas land började, ovanför gränsen skulle samerna få bedriva renskötsel, jakt – och fiske ostört (samer u.å. a). Ända in på 1670-talet var det ett svalt intresse för svenskarna att flytta norröver, men när silvergruvan i Nasafjäll upptäcktes började staten hävda svenskt territorium i lappmarken. För att locka nybyggare till att flytta norrut erbjöds 15 års skattefrihet. Nybyggarna som flyttade slapp även att tjänstgöra i den svenska armén (samer u.å. b). När de nyinflyttade, ”nybyggarna” började bo in sig på samernas mark, fattade staten beslut om att det var samerna som bestämde över jakten och fisket i området. Nybyggarna skulle i första hand ägna sig åt jordbruk och ville de jaga eller fiska skulle det ske i samråd med samerna (Lundmark 2005). Lappmarksgränsen som skulle skydda samernas land från intrång respekterades inte av nybyggarna och år 1867 drogs det ytterligare en gräns, den så kallade odlingsgränsen. Denna gränsdragning skulle fungera som ett skydd för samerna som levde på renskötsel, jakt och fiske (samer u.å. b).

För att förstå de olika uttalandena i *Svensk Jakt* och *Norrbottens-Kuriren* måste nedanstående perspektiv sättas i sin kontext. Dels hur en sameby är utformad, dels vad som skedde i det samiska samhället både år 1928 och 1993. Samt hur olika uttalanden har låtit innan Girjasdomen.

### 3.2. Vad är en sameby och vem är same?

Renskötselområdet i Sverige är indelat i 51 olika samebyar och omfattar närmare 50% av Sveriges totala yta (sametinget 2021a). Samebyns storlek varierar från by



till by, och en sameby är inte en ”vanlig by” med samlade hus eller kåtor. Samebyn utgör istället ett begränsat geografiskt område som renskötseln bedrivs inom. En sameby består av flera olika renskötsel­företag, som tillsammans bildar en gemensam ekonomisk organisation med en egen styrelse (ibid). För att få bli medlem i en sameby måste man ansöka om det. Det är en förutsättning att man är av samisk härkomst och äger minst en ren. För att få sin ansökan beviljad måste samebyns medlemmar godkänna medlemskapsansökan (samer u.å. c).

### 3.2.1. Vem är same?

År 1977 blev samerna identifierade som ett urfolk i Sverige av Riksdagen (Sametinget 2021f). I samband med det skulle staten vidta åtgärder för att samerna som urfolk skulle ha möjlighet att vidhålla, utveckla och skydda sin kulturella, språkliga och religiösa identitet (Regeringen 1999:25). Vem är egentligen en same? Enligt sametingslagen (1992:1433) ”*ska du ha eller ha haft samiska som språk i hemmet och anse dig vara same*” för att bli upptagen i röstlängd och därmed kunna rösta i Sametingsvalet (same u.å. f). Den samiska identiteten är något komplext, då det både handlar om ursprung, språk och uppväxt men framförallt individens egna val. Staten har tidigare hävdat att endast renskötande samer kan identifieras som *same* (ibid). Det bidrog till att flera icke renskötande samer blev utdefinierade. Idag är språket en identitetsmarkör för många i det samiska samhället (same u.å. f).

## 3.3. Rennäringsförordningen (1993:34)

Fram till 1993 var det samebyarna som förvaltade småviltsjakten i fjällområdena. Rätten att förvalta småvilt och fiske har länge varit en symbolisk rättskamp inom det samiska samhället. I grunden handlar det om samernas rätt och inflytande över att få styra över jakt och fiskeresurserna inom Sápmi (samer u.å. d). År 1993 förlorade samerna inflytandet över småviltsjakten och fisket när länsstyrelsen tog över förvaltningen på statens marker och rennäringsförordningen upprättas (Sveriges Radio 2016).

Rennäringsförordningen behandlar upplåtelsen av statens mark på renbetesfjällen ovanför odlingsgränsen (Rennäringsförordning (1993:384)). Denna förordning behandlar en rad olika jakt- och fiskerelaterade paragrafer. I rennäringsförordningen kan man bland annat läsa om vilka som har rätt att jaga i Sverige. Det står även att jakten och fisket ska upplåtas avgiftsfritt till fiskesamer eller för den som har licens för yrkesfiske (Rennäringsförordning (1993:384)). När rennäringsförordningen infördes 1993 blev det möjligt för alla Sveriges jägare att köpa jaktkort i fjällområdena med undantag för nationalparkerna. Detta var något delar av det samiska samhället protesterade mot, och beslutet föranledde bland

annat en hungerstrejk (Sveriges Radio 2016). I samband med beslutet om att överlåta samebyarnas tidigare rätt att upplåta jakt och fiske grundades Sametinget. Sametinget har i syfte att förbättra, gynna och utveckla samernas möjligheter som urfolk och fungerar som en statlig expertmyndighet för samiska frågor (Sametinget 2021b).

Rennäringsförordningen reglerar upplåtelsen av jakt och fisket på statens mark och den ska inte förväxlas med rennäringslagen eller renskötselrätten. Följande avsnitt beskriver översiktligt huvuddelarna av rennäringslagen och renskötselrätten.

### 3.4. Rennäringslagen och renskötselrätten

För att förstå efterföljderna av Girjasdomen behöver den sättas i en historisk kontext. Rennäringslagen (RNL) grundades 1886 med benämningen renbeteslagen och hanterar samernas rätt till renbete och renskötsel i Sverige. Dagens rennäringslag (1971:437) består av sammanlagt 102 paragrafer som tillsammans reglerar rennärningen (Riksdagsförvaltningen). I rennäringslagen ingår renskötselrätten.

Renskötselrätten ger den som är av samisk härkomst rätten att använda mark och vatten för underhåll åt sig och sina renar. Renskötselrätten grundas på urminnes hävd och tillfaller den samiska befolkningen (Sametinget 2020c). Endast renskötande samer eller samer som är medlem i en sameby kan nyttja renskötselrätten (Samer u.å. e) för ”*underhåll åt sig och sina renar*”. Därmed är det inte alla samer som inkluderas av renskötselrätten. I Sverige beräknas det finnas mellan 20 000 – 40 000 samer, av dessa är ungefär 2500 – 3000 beroende av renskötsel och identifierar sig som renskötande samer (Sametinget 2021d) och kan därmed nyttja renskötselrätten. Övriga samer, uppskattningsvis 92,5% <sup>2</sup> har ingen laglig rätt att nyttja mark eller vatten enligt renskötselrätten.

Historiskt sett har jakt och fisket varit en viktig fråga för många samer (Samer u.å. e). I rennäringslagen som grundades 1886 framgick det att samernas ursprungliga näring bestod utav jakt och fiske och inte enbart renskötsel (ibid). År 1919 klarlades det att endast 1/3 av alla samer var renskötare och därför ansåg statsmakten att renskötselrätten skulle begränsas till endast renskötande samer (Samer u.å. e). Renbeteslagen som upprättades år 1928 delade in samerna i olika kategorier. Renskötande samer som är medlemmar i en sameby och icke – renskötande samer som inte är medlemmar i en sameby, en kategorisering som än idag används. Rätten till att bedriva renskötsel via renskötselrätten tillämpades de renskötande samerna

---

<sup>2</sup> Beräknat utifrån antalet samer är totalt 40 000 och 3000 renskötande samer

som är medlem i en sameby (ibid). Det innebar att den samiska rätten till vatten och land endast reserverades för renskötande samer. Än idag kvarstår denna lag/rättighet.

### 3.5. Girjas sameby och domstolsbeslutet

År 2009 blev svenska staten stämd av Girjas sameby och Svenska Samernas Riksförbund (SSR). Samebyn och SSR ville få prövat i domstol vem som hade rätten att förvalta småviltjakten och fisket inom samebyns renbetesområde i fjällområdet. När ärendet skulle tas upp i Hovrätten 2010 försökte staten stoppa rättegången och hävdade att samebyn inte är rättmätiga i målet (Sveriges radio 2016). Ytterligare fem år gick och år 2015 togs Girjas målet upp hos Gällivare tingsrätt och huvudförhandlingarna påbörjades. Ett år senare, 2016, meddelade tingsrätten sin dom. Tingsrätten fastslog att Girjas sameby har ensamrätt och full bestämmanderätt till småviltsjakten och fisket inom samebyns marker i fjällen (ibid). Strax efter att samebyn hade vunnit målet överklagade staten domen, och en ny prövning startade 2017 i hovrätten. Hovrätten gjorde en annan bedömning och menade att samebyn har större jakt- och fiskerätt i området än staten, men att samebyn inte har ensamrätten (Sveriges radio 2016). Hovrättens dom överklagades till Högsta domstolen (HD) av både samebyn och statens företrädare. I september 2019 startade rättegången som pågick i sex veckor. Högsta domstolens beslut (t-853-18) den 23 januari 2020 blev till samebyns fördel. Girjas sameby fick rätten att upplåta småviltjakt och fiske genom urminnes hävd i delar av samebyns geografiska område.

#### 3.5.1. Girjasdomen

Girjasdomen som gick under namnet ”*Bättre rätt till småviltjakt och fiske m.m.*” (t-853-18) berör särskilt paragraferna 31–34 i rennäringslagen. Högsta domstolens dom avser att samebyn utan hinder med hjälp av § 31 – 34 i rennäringslagen får upplåta rätten till småviltjakt och fiske utan statens samtycke. Domstolsbeslutet menar att utan hinder skall samebyn få upplåta rättigheter som ingår i renskötselrätten. Även fast paragraferna 31 – 34 i rennäringslagen säger att samebyar inte får upplåta de rättigheter som ingår i renskötselrätten (Riksdagsförvaltningen) har Girjas sameby fått upplåtelse rätten. I domstolsbesluten framgår det att Girjas får upplåtelse rätten till småviltsjakt och fiske genom hänvisning till urminnes hävd. I domstolsbesluten framgår det att vid liknande fall är det urminnes hävd som ska tillämpas i mål som detta och att bedömningen måste grundas på historiska förutsättningar för varje enskilt område.

## 3.6. Olika uttalanden i tidskrifterna innan Girjasdomen

För att kunna förstå olika uttalanden som har publicerats efter Girjasdomen kommer i följande avsnitt presenteras två olika uttalanden som tidskrifterna publicerade under domstolsförhandlingarna.

### 3.6.1. Svensk Jakt

Tidningen *Svensk Jakt* framställde redan under domstolsförhandlingarna spekulationer att Girjasdomen kan få påföljder för jägarna om domstolsbeslutet skulle vara till samebyns fördel. I en artikel från 8 oktober 2019, samma dag som sista förhandlingen, publicerar tidskriften *Svensk Jakt* artikeln ”*Girjas målet avgörs – samebyn vill ha ensamrätt till småviltjakten*”. I artikeln framgår det att mycket står på spel för jägarna (Andersson 2019). Artikeln syftar till att om Girjas skulle vinna domen skulle jakt- och fiskemöjligheterna i området i första hand bli för lokala jägare (ibid). I samma tidningsartikel intervjuas advokaten Peter Danowsky som företräder Girjas i domstolsförhandlingarna, i intervjun säger han;

*”Det skulle inte bli så stor skillnad för de som bor i närheten av Girjas. Men däremot en större begränsning för andra. Man skulle vårda viltet och fisket på ett annat sätt än vad staten gör. Hållbarhetsaspekten skulle få en större betydelse”* (Andersson 2019, Svensk Jakt).

Ordförande i Girjas sameby Matti Blind Berg instämmer med advokaten och säger i samma artikel att jägarna i Norrbotten inte behöver oroa sig för att jaktmöjligheterna kommer att försvinna om samebyn skulle vinna målet. Berg menar att den lokala jägarkåren inte kommer att bli drabbade om domstolsbeslutet skulle vara till samebyns fördel (Andersson 2019).

### 3.6.2. Norrbottens Kuriren

Tidningen *Norrbottens-Kuriren* publicerar också en artikel gällande vad Girjasdomen kan innebära. Artikeln beskriver att domstolsbeslutet kan vara avgörande för samtliga Sveriges 51 samebyar (Johansson 2020). En annan artikel från *Norrbottens-Kuriren* med rubriken ”*Detta kan Girjas-domen innebära för jägare*” redogör också för att Svenska Jägareförbundet oroar sig över jakttillgängligheten och att avgiften för att jaga i området kan bli dyrare om Girjas sameby skulle vinna målet (Lövgren 2020).

## 4. Tidigare forskning

I följande kapitel presenteras tre olika forskningsstudier. Första avsnittet är en forskning på Girjasdomen följt av två olika avsnitt där artiklar som är kopplade till makt och identitet har granskats.

### 4.1. Girjas Reindeer Herding Community v. Sweden: Analysing the merits of the Girjas Case

I den vetenskapliga artikeln ”Girjas Reindeer Herding Community v. Sweden: Analysing the merits of the Girjas Case” skriven av (Brännström och Allard, 2021), framställs Girjasdomen som en historisk dom. Då det för första gången någonsin i svensk historia som en sameby vunnit mot staten i ett upplåtelseettsligt ärende<sup>3</sup>. Samtidigt bekräftar Brännström och Allard (2021) att domen också har gjort ett tydligt avstamp i samernas rättigheter som urfolk, då domen berör samiska markrättigheter i relation baserad på urminnes hävd. Brännström och Allard (2021) anser att det finns ett lika stort behov av att utreda frågan gällande jakt och fiskerätten för de samer som står utanför samebyarna. Artikeln skriver också att staten har förhållit sig passiva till frågor som rör samiska rättigheter när konflikter har uppstått. Brännström och Allard (2021) menar att Girjasdomen belyser samernas status som urfolk och att Girjasdomen kommer få betydelsefulla konsekvenser för hur samiska rättigheter som ursprungsbefolkning behandlas i framtiden. I samband med Girjasdomen klargjorde HD för första gången att samiska markrättigheter bottenar i internationella mänskliga rättigheter. Brännström och Allard (2021) framför också att Girjasdomen har ett starkt prejudikatvärde för liknande mål som rör samiska markrättigheter.

### 4.2. “Det blir bara värre om man inte gör upp med det gamla” – utmaningar för jakt- och fisketurism i de svenska fjällen.

För att få en förståelse för hur lokal identiteten kan formas har Gunnarsdotters (2012) och Sandströms (2008) forskning om identitetkamp i fjällbyn Ammarnäs studerats.

---

<sup>3</sup> Två andra fall, Skattefjällsmålet samt Nordmalingsmålet har tidigare gått vidare till HD.

Gunnarsdotter (2012) undersökte i sitt fältarbete vilka hinder och möjligheter det fanns för jakt- och fisketurism i Ammarnäs<sup>4</sup> samt hur splittringar påverkar lokalsamhället. Gunnarsdotter (2012) och Sandströms (2008) forskning handlar om lokal naturresursförvaltning i Ammarnäs. I båda projekten lyfter Gunnarsdotter och Sandström fram hur Ammarnäsinvånarna ser på den lokala identiteten.

Forskningen visar att rennäringslagen som infördes 1928 och delade in samerna i olika kategorier fortfarande visar sina spår i Ammarnäs. De samer som inte ägde renar blev då likställda med övriga Ammarnäs-bybor och efter bara två generationer minskade de icke-renägande samerna sin samiska identitet (Sandström, 2008; Gunnarsdotter 2012). Sandströms och Gunnarsdotters forskning illustrerar bland annat hur Ammarnäsinvånarna ser sig själva som fyra olika identiteter, *renskötande samer, markägare, samer utan renar eller mark* samt *övriga bybor* (Sandström 2008; Gunnarsdotter 2012). De två sistnämnda identiteterna, står utanför alla jakt- och fiskerättigheter som finns inom Ammarnäsområdet, bortsett från byns egna vatten som alla Ammarnäsinvånarna får nyttja. Sandström (2008) och Gunnarsdotter (2012) visar i sin forskning hur identiteterna överlappar varandra och att renskötare/samebymedlemmar ofta hamnar i konflikt med markägarna, dock speglar konflikterna historien. Genom att se tillbaka på historien kan man se att det finns ett djupt rotat missnöje över hur staten har hanterat markfrågan och därmed uppstår det konflikter. Sandström (2008) och Gunnarsdotter (2012) forskning visar på svårigheterna med att hitta en lösning på naturresurskonflikter då det historiskt sett präglas av orättvisor, och att dessa orättvisor måste erkännas innan man kan ta ett steg framåt (ibid).

I samband med att minoriteters rättigheter tog fart under 1970-talet förstärktes den samiska identiteten. Fortsättningsvis hävdar Gunnarsdotter (2012) ”*identitetsfrågan är dock inte klarlagd så länge inte markrättigheterna, inklusive jakt-och fiskerättigheterna blir tydliga och lokalt accepterade*” (Gunnarsdotter 2012; se även Sandström, 2008). Det behövs tydlighet i svensk marklagstiftning som gör ett erkännande av *individuell urminnes hävd* och tolkningen av *kollektiva rättigheter*.

#### 4.3. Om ”Lapparens privilegier”. Föreställning om samiskhet i svensk samepolitik 1888–1997

Mörkenstam (1999) skriver i sin avhandling om samepolitik och hur den bland annat förhåller sig till vilka rättigheter en minoritetsgrupp bör tillerkännas och varför. I avhandlingen framgår det att det finns en tydlig skillnad mellan renskötande samer och icke renskötande samer gällande rättigheter, där politikens inriktning har spelat en avgörande roll för vem som identifierar sig som same idag.

---

<sup>4</sup> Byn ligger i Sorsele kommun, Västerbottens län (Sorsele 2018).

När särskilda rättigheter endast tillämpades för renskötande samer, framgår det i avhandlingen att denna ”särbehandling av samerna hänförs främst till en vilja att förbättra missförhållanden inom renskötsel” (Mörkensatm 1999). Fortsättningsvis framgår det även att övriga samer, det vill säga samer som inte ägnar sig åt renskötsel osynliggörs i den politiska diskursen. Mörkenstam (1999) framställer även maktrelationerna mellan samhället och samerna som grupp, samt inom den samiska gruppen. När Mörkensam (1999) talar om makten inom den samiska gruppen talar han utifrån begreppet legitimt handlingsutrymme. Där handlingsutrymmet i den samiska gruppen måste erkännas i offentlig politik som en kollektiv samisk identitet, och därmed utnämns och erkänns som ett urfolk. Detta handlingsutrymme blir påtagligt när Mörkensam (1999) ser på rennäringens legitima ställning. Övriga näringar som skogsbruk och industrier måste ta hänsyn till rennäringen vilket leder till intressekonflikter. Därför måste det legitima handlingsutrymmet lyftas politiskt då samerna som minoritetsgrupp och näringens betydelse är förknippat med ett hierarkiskt förhållningssätt (Mörkenstam 1999). I avhandlingen undersöks det hur den samiska identiteten bidragit till att vissa maktrelationer upprätthålls. Det framgår att samerna själva har haft litet inflytande över sina rättigheter och därmed en minskad makt, istället har staten varit dominerande i hur samepolitiken har utformats. Detta har bidragit till att samerna saknar eget inflytande och därmed makten över hur den samiska näring- och kulturens politik ska utformas (Mörkenstam 1999).

## 5. Resultat och analys

I följande kapitel presenteras hur *Svensk Jakt* och *Norrbottnens-Kuriren* skrev om domstolsbeslutet samma dag som beslutet kom, följt av hur tidningarna senare framställer efterföljderna av Girjasdomen i de granskade artiklarna.

### 5.1. Samebyn fick makten

Som tidigare nämnts var domstolsbeslutet till Girjas fördel. Girjas sameby får enligt domen själva bestämma över hur småviltsjakten och fisket ska upplåtas. I samband med att domstolsbeslutet kom publicerade *Svensk Jakt* en artikel den 23 januari 2020. I artikeln berättar Matti Berg, ordförande i Girjas sameby, i en intervju att samebyn i första hand kommer fokusera på en hållbar renskötsel, och hur jakten och fisket ska tilldelas (Andersson 2020).

*”Vi har hela tiden sagt att för oss i Girjas vill vi bedriva renskötsel med renens bästa för ögonen. Det utrymme som lämnas kvar för jakt, fiske och friluftsliv tycker vi i första hand ska komma den lokala befolkningen och jägarkåren till gagn. Vi måste ha en fortsatt god relation med varandra. Vi måste hitta en väg att ta det här framåt, säger Matti Berg”* (Andersson 2020, Svensk Jakt).

Berg slår fast, som tidigare nämnts, att lokalbefolkningen kommer att prioriteras när jakt och fisket ska kvoterats ut. Bergs uttalande menar att hur tillgången på jakt och fiskemöjligheterna kommer att se ut kan styras utav rennäringen. Citatet visar dels hur makt kommer till uttryck i form av vem som har makten att bestämma över vilka som får jaga i området. Citatet visar också hur informanten vill premiera de lokala jägarna som vill jaga i området. Detta kan också tolkas som att de lokala jägarna hamnar i en beroendeställning till rennäringen. Riskerar jakten att störa rennäringen kan samebyn välja att inte sälja jakt-eller fiskekort i området. Jägare som inte är bosatta i Girjas området hamnar även de i en beroendeställning. Fast då i form av att rennäringen kommer vara första prioritet, följt av de lokala jägarna och därefter icke lokala jägare. På så vis hamnar de icke lokala jägarna längst ned i hierarkin och kommer att prioriteras sist när jakten ska kvoterats ut. Engdahl och Larsson (2018) definierade *makt* som en beroendeställning i form av vem som är beroende av vem (Engdahl & Larsson 2018). Utifrån ovanstående förklaring kan det tolkas som att i slutändan är alla intressenter beroende av hur samebyn väljer att agera med hur jakten och fisket ska upplåtas, till vem eller vilka.



Bergs uttalande om att Girjas sameby kommer att prioritera den lokala jägarkåren i första hand uppskattades inte av en del jägare, vilket ledde till att samebyn blev anmälda till Diskrimineringsombudsmannen.

## 5.2. Girjas sameby anmäls till Diskrimineringsombudsmannen

Efter att Girjas sameby vann i domstolen och själva fick upplåta jakten, fortsatte Matti Blind Berg att hålla sitt ord att de lokala jägarna som är bofasta i Norrbotten kommer att ha förtur till jakten. Det ledde till att samebyn blev anmälda till Diskrimineringsombudsmannen (DO) av en jägare från Nyköping (Svensk jakt 2020). Det var jägaren och fiskaren Carl Orrling som gjorde anmälan mot samebyn. I en intervju säger Orrling till *Svensk Jakt* att samebyn har valt en upplåtelsemodell som begränsar allmänhetens möjligheter till att köpa fiskekort. Det menar Orrling är diskriminerade då statens mark ska vara tillgänglig för alla medborgare och inte endast länsbor (Svensk jakt 2020).

Ordförande för Girjas sameby svarar på anmälan till DO att; hur upplåtelsen kommer att se ut i framtiden kan komma att ändras, samtidigt som samebyn kan välja att inte upplåta småviltsjakt och fiske om konflikter ska uppstå (ibid). Trots att Girjas sameby har fått upplåtelseätten ifrågasätts det av jägare med intresse för småviltsjakt -och fiske i området. Ifrågasättandet kan förstås utifrån ett perspektiv av *vanmakt*. *Vanmakten* framställs genom att samförståndet mellan aktörerna inte fungerar, det vill säga när samarbetet i en relation uteblir (Engdahl & Larsson 2018). Relationen i detta fall är relationen mellan samebyn och jägare med intresse för att jakt- och fiske i Girjasområdet. Samebyn kan få svårt att handla i samförstånd när jägare med intresse för fjälljakten gör anmälningar mot samebyn, istället för att båda parterna tillsammans kan hitta en hållbar lösning som kommer båda intressegrupperna till gagn.

## 5.3. Prejudicerande effekt?

I samband med domstolsbeslutet publicerade *Svensk Jakt* två olika artiklar. I ena artikeln framgår det att Girjasdomen kommer att ha en prejudicerande effekt (Andersson 2020). Justitiekanslern Mari Heidenborg som företrädde statens talan i Girjasområdet tror att domen dessutom kan få politiska påföljder gällande nyttjanderätten till jakt och fiske i hela Sápmi (ibid), på liknande sätt som Brännström och Allard (2021) skriver om i sin analys av domstolsbeslutet. I den andra artikeln berättar Stefan Andersson från justitierådet i Högsta domstolens att domstolsbeslutet är en prejudikatinsats för kommande tvister med liknande fall. En

styrelseledamot i Svenska Jägareförbundets uttalar sig om den prejudicerande effekten:

*”Domen innebär ett ökat krav på politikerna att ta tag i de här frågorna, så att man får en lösning som gäller för hela landet. Politikerna kan lagstifta om hur man ska lösa det här. Man kanske måste lösa in jakt- och fiskerätten, säger Anders Iacobaeus, styrelseledamot i Svenska Jägareförbundet” (Andersson 2020, Svensk Jakt).*

Iacobaeus uttalande visar att vid den här tidpunkten ville man se ett ökat krav från politiskt håll, genom att politikerna kliver in och beslutar hur småviltjakten och fisket ska upplåtas i övriga 50 samebyar. Genom att politikerna kliver in och fattar ett gemensamt beslut som ska gälla för övriga samebyar kan det utifrån begrepp *vanmakt*, jämföras med hur Engdahl och Larsson (2018) förklarar begreppet. Engdahl och Larsson (2018) menar att när *vanmakt* uppstår, d.v.s. när människor är splittrade och inte förmår att handla i samförstånd, kan sociala markörer behöva kliva in och bestämma hur olika beslutsprocesser ska gå till för att inte eskalera. Eskaleringen skulle i följande exempel kunna vara att alla samebyar försöker få upplåtelseätten via domstolar, vilken är en dyr process jämfört med om politikerna fattar ett gemensamt beslut som gäller för hela Sápmi. Utifrån Iacobaeus uttalande kan en tolkning göras att Svenska Jägareförbundet vill att politikerna kliver in som ”sociala markörer”. Det vill säga politikerna går in och bestämmer hur beslutsprocessen ska gå till för att inte eskalera. I samband med att Svenska jägareförbundet vill se politiskt agerande öppnar det upp för nya diskurser. Genom att förbundet vill se politiskt agerande över vem eller vilka som ska ha upplåtelseätten kan diskursen därmed ändra riktning. Diskursen kan antingen leda till att fler samebyar får liknande rättigheter som Girjas sameby eller att det försvårar för andra samebyar att få upplåtelseätten på småviltjakten.

#### 5.4. Hur en samepolitiker ser på Girjasdomen

Det är av vikt att notera att den största majoriteten av samerna i Sverige inte är renskötande samer och därmed saknar olika rättigheter som faller under rennäringslagen. Som tidigare nämnts har de icke-renskötande samerna inte något statligt erkännande gällande rättigheter till mark och vatten, även om dessa samer lever inom traditionella samiska områden. Rennäringslagen som delade in samerna i olika fack 1928 skapade en spänning mellan samer som är medlemmar i samebyar och de samer som står utanför. Samernas rätt till att nyttja jakt och fiske tillföll endast samerna som var medlem i en sameby genom renskötselrätten, en indelning som kvarstår än idag.

Den 24 januari 2020 publicerade *Svensk Jakt* en artikel med rubriken ”*statens stora miss*” (Andersson 2020). I artikeln försöker man göra en poäng av att det inte bjöds in någon same som inte är medlem i en sameby att närvara under förhandlingarna. Ordförande i det politiska partiet Jakt- och fiskesamen, Håkan Jonsson, säger till *Svensk Jakt* att det kunde ha gett utredningen en annan utgångsvinkel. I en intervju säger Jonsson:

*”Hade staten haft ett vittne, en same som inte är medlem i sameby men som har jagat och fiskat i ett område och upparbetat rätt sedan urminnes hävd, så hade Girjas argument fallit. I alla fall i min värld. Då hade inte Girjas haft en ensamrätt och då kan hela domen ifrågasättas, säger Håkan Jonsson”* (Andersson 2020, *Svensk Jakt*).

Artikeln och citatet framhäver att det finns en intern konflikt inom det samiska samhället och att Girjasdomen hade kunnat få en annan vändning om samer som inte tillhör en sameby hade tillåtits uttala sig. Att lyfta fram citat från företrädare från den samiska partiet ”jakt och fiskesamerna” kan å andra sidan tolkas som ett sätt att försöka kompromettera Girjas domens legitimitet samtidigt som citatet belyser den konflikt som finns under ytan, så fort rättigheter till mark och vatten i Sápmi kommer på tal. Citatet belyser också vad domen har för betydelser för den *sociala identiteten*, och för olika ”sociala kategorier”. Som jakt-och fiskesamen Jonsson nämner har även dessa samer levt i området sedan urminnes tider, det kan då ifrågasätta samer som står utanför samebymedlemskap och deras identitet. Trots att alla samer blev identifierade som urfolk av Sveriges riksdag 1977 och inte enbart renskötande samer kan den samiska *sociala identiteten* ifrågasättas. Om alla samer kategoriseras som en gemensam ”social kategori” i form av att alla samer inkluderades i domstolsbeslutet kan gruppens samhörighet stärkas. Den *sociala identiteten* definierar till vilken grad vi känner samhörighet (Hyllander 2004) och genom att inkludera icke-renägande samer kan hela det samiska samhällets *sociala identitet* därmed stärkas.

## 5.5. Domen framställs som en splittring inom det samiska samhället

Tidigare nämnda samepolitikern Jonsson säger i en annan intervju till *Norrbottens-Kuriren* att han tycker att Girjas domstolsbeslut blev orättvist behandlad för att alla samer i Girjas inte blev inkluderade i domstolsbeslutet utan endast samebymedlemmar (Borg 2020). I artikeln ”*Håkan Jonsson om samebyarna: Otroligt hyckleri*” framgår det att Jonsson menar att Högsta domstolen uteslöt icke-renskötande samer och därmed stängde ute 90% av samerna som också nyttjat marken i Girjas området (ibid). I artikeln menar Jonsson att dagens rennäringslag

är diskriminerande och att domens splittrar och placerar samerna i olika fack, renskötande och icke renskötande same, vilket kan tolkas som en brist för samernas *sociala identitet* som en specifik grupp som urfolk. *Norrbottnen-Kurirens* artikel kan tolkas som att Girjasdomen rör upp frågor som berör den samiska identiteten och att det samiska samhället återigen framställs som konfliktfyllt.

Den icke renskötande samemän Krister Pounu som är aktiv politiker i Kiruna kommun beskriver Girjasdomen som ett misslyckande i *Norrbottnens-Kuriren* (Borg 2020). Pounu anser att domstolsbeslutet främst var en vinst för ett tiotal företagare som håller på med renskötsel, men inte för hela det samiska samhället (Borg 2020). Fortsättningsvis menar Pounu att det samiska ursprunget inte spelar någon roll ur en rättighetssynpunkt utan istället läggs fokuset på hur många renar en same äger.

*”Skulle jag få gå med i samebyn och få en endaste ren, så skulle den lilla renen ge ett enormt värde i form av olika rättigheter. Det är renen och inte det samiska ursprunget som spelar roll ur rättighetssynpunkt, ska det verkligen vara så? Någonstans har det blivit galet i lagen”* säger Krister Pounu (Borg 2020. *Norrbottnens-Kuriren*).

Citatet visar återigen hur spänningarna inom det samiska samhället framställs i samband med efterspelet av Girjasdomen. Pounu belyser att de icke renskötande samernas ursprung inte är av betydelse och hur de upplever sig som bortprioriterade i domstolsbeslutet. Krister Pounus uttalande kan tolkas som en brist för den samiska *sociala identiteten* genom att domstolsbeslutets inte inkluderar alla samer, och därmed kan alla samer som en gemensam kategori och *sociala identitet* ifrågasättas av hur HD delade in samerna i olika kategorier, samer med bymedlemskap och samer som står utanför medlemskap.

Domstolsbeslutet innebar å andra sidan en förstärkning för samebyarnas identitet till jakt och fiske. Gunnarsdotter (2012) visade i sin forskning att det fanns en spänning mellan renskötande samer och icke-renskötande samer i Ammarnäs och hur Ammarnäsinvånarna identifierade sig. Spänningen mellan samer tillhörande samebyar och samer som inte tillhör någon sameby var redan spänd innan domstolsbeslutet och domstolsbeslutet har genom medias skildringar bidragit till att spä på splittringen mellan olika sociala identiteter inom det samiska kollektivet.

## 5.6. Rennäringslagen ska ses över

I januari 2021, ett år efter domstolsbeslutet framgår det att domstolsbeslutet har fått konsekvenser som inte till början var meningen med domstolsbeslutet. Girjasdomen har bland annat bidragit till att rennäringslagen ska ses över samt att

fler samebyar nu vill pröva fråga om rätten till jakt och fiske i sina respektive samebyområden i rättssak.

Rennäringslagen ska utredas med avseende på jakt och fisket i Sápmi. Näringsdepartementet skriver på regeringens hemsida att efterföljderna av Girjasdomen har lett till att rennäringslagstiftningen behöver ses över. I samband med Girjasområdet tydliggjordes det att rennäringslagen från 1971 inte är anpassad efter dagens samhällsstrukturer, och behöver därför utredas (Regeringskansliet 2020).

Den 14 oktober 2020 bjöd Näringsdepartementet in myndigheter och organisationer i syfte att samla in synpunkter och reflektioner gällande framtagningen av en ny rennäringslagstiftning. De inbjudna aktörerna var bland annat Diskrimineringsombudsmannen, Länsstyrelser, Jämställdhetsmyndigheten, Naturvårdsverket, Statens fastighetsverk som tillsammans skulle diskutera utformningen av en ny rennäringslagstiftning (Regeringskansliet 2020). I inbjudan som skickades ut bifogades ett antal punkter som skulle användas som utgångslägen i ett utredningsdirektiv. Punkterna behandlade bland annat *”upplåtelse av rättigheter till land och vatten”*, *”hänsyn vid markanvändning”* samt *”andra samer än renskötande”* (Regeringskansliet 2020).

I inbjudan som skickades ut med punkterna som skulle fungera som utgångslägen i direktiven framgår det bland annat att renskötselrätten ska få nyttjas av alla samer (Regeringskansliet 2020). Det som skiljer de nya direktiven från gamla lagstiftningen är bland annat att renskötselrätten ska få nyttjas av alla samer och inte endast renskötande samer eller samer som är medlem i en sameby (ibid). Det nya lagförslaget ska även reglera rätten till jakt och fisket på statens mark ovanför odlingsgränsen (Regeringskansliet 2020). Om en ny rennäringslag inkluderar alla samer kan det ses som att samer som står utanför medlemskap i en sameby få en stärkt identitet genom att få tillbaka sina rättigheter som framtogs 1928. Det kan även förstärka samernas *sociala identitet* om alla inkluderas och får liknande förutsättningar. Trots att alla samer blev identifierade som urfolk 1977 har inte deras rättigheter varit jämställda.

## 5.7. Svenska Jägareförbundet vill att fjälljakten ska vara tillgänglig för alla

Svenska Jägareförbundet menar i ett debattinlägg som *Svensk Jakt* publicerade att fjälljakten ska vara tillgänglig för alla (Svensk jakt 2020). Svenska Jägareförbundet

beskriver i artikeln att deras medlemmar ska känna trygghet i att förbundet arbetar med utgångspunkten att fjälljakten ska vara tillgänglig för alla boende i Sverige (ibid). Det kan ifrågasätta Jägareförbundets syn på samförståndet. Engdahl och Larsson (2018) presenterade en utav Arendts (1906–1975) definition av *makt*, där relationer formar makten (Engdahl & Larsson 2018). Att ”*handla i samförstånd*” det vill säga dialogerna som sker mellan människorna sker i samförstånd. Sättet som Svenska Jägareförbundet uttrycker sig genom att säga alla jägare ska känna trygghet i att förbundet jobbar för en fri fjälljakt kan ifrågasätta förbundets syn på samförståndet och relationen till sina medlemmar. Svenska jägareförbundet åsikt framställs som en majoritet av vad jägarna vill, det vill säga en fri fjälljakt. Genom att Svenska jägareförbundet drar alla jägare över en och samma kam kan det tolkas som att dem inte handlar i samförstånd gentemot sina egna medlemmar, vilket kan ses som en brist på grupptillhörigheten.

## 5.8. Jakt och fiskesamerna välkomnar utredningen

Tidigare nämnda, Håkan Jonsson partiledare i Jakt- och fiskesamerna har kämpat för en mer ”jämställd” samisk lagstiftning i 27 år. Jonsson säger till *Norrbottens-Kuriren* att han hoppas på att den nya rennäringslagen ska ge samebyarna samma rättigheter gällande jakt och fiske (Borg 2020). Medan Jonsson välkomnar en utredning av hela rennäringslagen finns det ett 20-tal samebyar som ställer sig kritiska till att hela rennäringslagen ska utredas. Jonsson menar att de 20-talet samebyarna som har riktat kritik mot en utredning inte vill dela med sig av sina rättigheter (ibid)

*”Samebyar vill se att har man ren så har man rättigheter, de vill vidhålla maktstrukturen. Men det är också de som bestämmer vilka som släpps in i samebyn. De påstår att det är demokratiskt men ens röststyrka styrs av hur många renar du har. Jag tror staten är medveten om deras otroliga hyckleri och därför nu vågar ta steget för att sätta igång den här utredningen, säger Håkan Jonsson”* (Borg 2020, Norrbottens-Kuriren).

Citatet ovan visar också att det finns en maktstruktur inom det samiska samhället. Som Engdahl och Larsson (2014) nämnde i en av sina undersökta studier som visade att aktörer som har maktövertaget ofta ändrar ”spelreglerna” för att inte mista sin position (Sociologiska perspektiv, 2014: 97). Jonssons uttalande om att staten ska sätta igång en utredning kan tolkas som att staten är rädda att mista sin maktposition, det vill säga upplåtelseätten över jakt och fiske i fjällområdena. Genom att utreda rennäringslagen kan det leda till att fler samebyar får liknande rättigheter som Girjas sameby, det kan leda till att staten inte kommer att ansvara

för småviltjakten och fisket i fjällområdena och därmed förlorar staten sin maktposition.

## 5.9. Kiruna kommun vill se minskad makt hos samebyarna

Att hela rennäringslagen ska ses över och inkludera flera samer inom det samiska samhället är något som välkomnas av flera samer som saknar medlemskap i någon sameby. Parallellt finns det också en kommun som vill se mindre makt hos samebyarna. Tidigare nämnda samer och kristdemokraten Krister Pounu säger till *Norrbottens-Kuriren* att Kiruna kommun vill se en ändring i rennäringslagen, och därmed minskad makt hos samebyarna (Borg 2020). Pounu tillsammans med Kiruna kommun hävdar att en liten grupp renskötande företag får för mycket makt i samhället, och att det föder konflikter. De anser också att dagens rennäringslag är otydlig och skapar konflikter, men även att Girjasdomen i sig spär på konflikterna:

*” Självklart ska renskötseln som kultur och näring respekteras, men det har blivit en oproportionerligt stor makt som har hamnat hos samebyarna. Man måste komma ihåg att bara tio procent av landets samer är med i en sameby, alla samer kan gå med men det måste godkännas i samebyn. Och mandaten i byn styrs av ens renantal, några få "rika" har större bestämmande, säger Pounu”* (Borg 2020, *Norrbottens-Kuriren*).

Pounus uttalande visar att det finns ett missnöje över att samebyarna har ett ”maktövertag” som innebär att samer utanför bymedlemskapat inte får ta del utav. I likhet med tidigare händelseutveckling i Ammarnäs beskriver Sandström (2008) och Gunnarsdotter (2012) att lokala historiebrevningar spelar en stor roll för hur invånarna ser på sig själva. Pounu talar för Kristdemokraternas syn på utredningen av rennäringslagen, men det ska inte undgå att Krister Pounu ingår i intressegruppen ”samer utan medlemskap i sameby” och kan därför vilja göra anspråk på en ändring av privata intressen, och därmed få en bekräftad *social identitet* som same med rätt att nyttja mark och vatten.

Det är emellertid inte alla kommuner i de norra länen som instämmer med Kiruna kommuns tolkning av Girjasdomens utfall. I *Norrbottens-Kuriren* framställs det att Jokkmokk och Gällivare kommun inte ser några motsättningar om att samebyarna får för mycket makt och inflytande. De vill heller inte gå in i någon debatt gällande rennäringslagstiftning. Girjas sameby som ligger i Gällivare kommun ser positivt på att rennäringslagen ska ses över och förnyas. Där ser dem inte några motsättningar och inte heller de risker som Kiruna kommun målade upp.

*” Vi tycker det fungerat bra i Girjas, säger Henrik Ölvebo (MP), kommunalråd i Gällivare” (Borg 2020, Norrbottens-Kuriren).*

”Maktövertaget” som Pounu framställer i Kiruna kommun upplevs inte i vare sig Jokkmokk eller Gällivare kommuner. Det kan tolkas som att Kiruna kommun känner en oro över att samebyarna kan få mer inflytande över hur jakt och fiskerätten ska upplåtas, det vill säga mer makt över hur jakten kommer att fördelas. Trots att Girjas sameby inte ligger i Kiruna menar kommunen att efterföljderna av domen kan hota framtida jakt och fiskerätter om samebyarna får auktoritet att bestämma över rättigheterna.



## 6. Diskussion/slutsats

Följande forskningsfrågor var vägledande under uppsatsens gång:

- Hur framställs olika diskurser i samband med Girjasdomen i tidskriften/tidningen och från vilka perspektiv?
- Hur framställs vilka konsekvenser Girjasdomen kan innebära i dessa media?
- Hur syns olika diskurser i de granskade artiklarna i samband med att rennäringslagen ska ses över?

Syftet med studien var att få en fördjupad förståelse för hur *Svensk Jakt* och *Norrbottens-Kuriren* framställer konsekvenserna av Girjasdomen. Studien visar att de granskade artiklarna framställer Girjasdomen på liknande sätt om än olika. *Svensk Jakt* vinklar ständigt artiklarna mot en diskurs som framställer Girjasdomen och dess konsekvenser som negativa i form av att ”jägarna förlorar makten” och att Girjasdomen medför ”konflikter inom det samiska samhället”. I *Norrbottens-Kuriren* förekommer också den här vinklingen, men här använder man sig av informanter i kombination med historier av hur domstolsbeslutet uppfattas av olika intressenter. De flesta av personerna som har intervjuats i tidningen/tidskriften har varit negativt inställda till att Girjas sameby fick upplåtelseätten till småviltsjakt- och fiske. Konsekvenserna och efterföljderna av Girjasdomen har också lett till bland annat att rennäringslagen ska utredas och i uppsatsen framgår det att flera samer som står utanför samebymedlemskap ställer sig positivt till utredningen, något som på sikt kan stärka samernas identitet. Troligtvis hade inte denna översyn av rennäringslagen skett om det inte varit för Girjasdomen och det mediala efterspelet. Uppsatsen visar att tidningsartiklarna på sätt och vis har blottlagt olika identiteter genom att framställa samerna utifrån två olika identiteter. De som är medlemmar i en sameby och de som står utanför. På så vis framhäver artiklarna en spricka inom det samiska samhället som blottlägges i samband med Girjasdomen.

Hur diskursen konstrueras i artiklarna kan granskas utefter hur tidskrifterna har riktat sig mot en viss typ av målgrupp, antingen jägare eller Norrbottens invånare. Därav är det av betydelse att nämna att tidningen och tidskriften som har analyserats i uppsatsen har varit vinklat utifrån vem läsaren förväntas vara. I artiklarna framgår det inte hur samebyarna resonerar kring att rennäringslagen ska utredas eller att Girjasdomen kan vara prejudicerande. Det kan ifrågasätta hur makten kommer till uttryck i de granskade artiklarna. Genom att vinkla samebyarnas inflytande och maktövertag som negativt om fler samebyar får liknande rättigheter som i Girjas, kan även tidskrifternas läsare få en liknande uppfattning. Det vill säga, det är

negativt om fler samebyar får makten över hur småviltjakten och fisket ska upplåtas i fjällområdena.

Avslutningsvis kan det poängteras att samtliga artiklar som har analyserats inte har tagit hänsyn till hur Girjas sameby ställer sig till hela domstolsbeslutet, och hur dess påföljder har påverkat samebyn. Girjas sameby har både fått anmälningar och tidningsartiklar vinklade mot sig. Det enda uttalandet som finns från samebyn är ordförande Matti Blind Bergs uttalande gällande att i första hand kommer renskötseln prioriteras och sedan den lokala jägarkåren, vilket senare vändes emot samebyn i form av en anmälan till DO. Detta trots att Girjas sameby är den första samebyn i Sverige som via Högsta domstolen har fått upplåtelseätten på småviltjakt- och fiske, och därmed fått ett stort maktinflytande. Av de granskade artiklarna framgår det aldrig att jägarkåren vill hitta en gemensam lösning. Tolkat utifrån diskurserna kanske jägarkåren inte vill samarbeta med samebyarna för att hitta en hållbar lösning. Istället för att öppna upp för dialog vinklas tidskrifterna mot samebyn. Har jägarna ett stort intresse för småviltjakten bör även de vilja hitta en bra lösning som tillfredsställer alla intressenter. Girjasdomen har både ett prejudikatvärde samt ett betydande värde för hur samiska rättigheter ska bedömas. Domstolsbeslutet har tydliggjort att rennäringslagen behöver ses över för att anpassas till dagens samhällsstrukturer, vilket kan leda till att fler samebyar får liknande rättigheter som Girjas sameby. Öppnas det inte upp för dialog mellan berörda intressegrupper kan konflikten fortsätta i oändlighet.

## 7. Referenser

### **Svenskjakt.se**

Svensk Jakt (2013a). *Om Svensk Jakt*. Tillgänglig:

<https://svenskjakt.se/redaktions-information/om-svensk-jakt/> [2020-05-26].

Svensk Jakt (2020b). *Rekord: tio miljoner besök på Svenskjakt.se*. Tillgänglig:

<https://svenskjakt.se/start/nyhet/rekord-tio-miljoner-besok-pa-svenskjakt-se/>  
[2020-05-26]

Svenska Jägareförbundet (2019). *Vad gör egentligen Svenska Jägareförbundet?*

Tillgänglig: <https://jagareforbundet.se/mitt/dalarnas-land/jagareforbundet-dalarna/nyheter-dalarna/2019/04/vad-gor-egentligen-svenska-jagareforbundet/>  
[2020-05-26]

### **Samer.se**

Samer (u.å. a). *Karta över samebyarna i Sverige*. Tillgänglig: <http://samer.se/4329>  
[2020-05-26]

Samer (u.å. b). *Koloniseringen i Sápmi*. Tillgänglig: <http://www.samer.se/1218>  
[2020-05-26]

Samer (u.å. c). *Samebyn organiserar renskötseln*. Tillgänglig:

<http://www.samer.se/samebyn> [2020-05-26]

Samer (u.å. d). *En viktig samisk symbolfråga*. Tillgänglig:

<http://www.samer.se/3281> [2020-05-26]

Samer (u.å. e). *De icke renskötande samernas rätt till jakt och fiske i svensk rätt*.

Tillgänglig: <http://www.samer.se/4659> [2020-05-26]

Samer (u.å. f). *Vem är same?* Tillgänglig: <http://samer.se/1147> [2020-05-26]

### **Sametinget.se**

Sametinget (2021a). *Ordförklaringar Rennäring*. Tillgänglig:

<https://www.sametinget.se/ordforklaringar> [2020-05-26]

Sametinget (2021b). *Folkvalt organ och myndighet*. Tillgänglig:

<https://www.sametinget.se/bakgrund> [2020-05-26]

Sametinget (2021c). *Renskötselrätten*. Tillgänglig:

<https://www.sametinget.se/1125> [2020-05-26]

Sametinget (2021d). *Samerna i Sverige*. Tillgänglig:

<https://www.sametinget.se/samer> [2020-05-26]

Sametinget (2021e). Girjas. Tillgänglig: <https://www.sametinget.se/girjas> [2020-05-26]

Sametinget (2021f). *Samer i Sverige*. Tillgänglig: <https://www.sametinget.se/samer> [2020-05-26]

### **Granskade tidskriften Svensk Jakt**

Andersson, L-H (2019). Girjasområdet avgörs samebyn vill ha ensamrätt till småviltjakten. *Svensk Jakt*, 8 oktober 2019. Tillgänglig: (<https://svenskjakt.se/start/nyhet/girjasmalet-avgors-sameby-vill-ha-ensamratt-till-smaviltjakten/>).

Andersson, L-H (2020). JK: Girjasdomen kan få politiska följder. *Svensk Jakt*, 23 januari 2020. Tillgänglig: <https://svenskjakt.se/start/nyhet/jk-girjasdomen-kan-fa-politiska-foljder/>

Andersson, L-H (2020). Girjasdomen får följdverkningar för all fjälljakt. *Svensk jakt*, 23 januari. Tillgänglig: <https://svenskjakt.se/start/nyhet/girjasdomen-far-foljdverkningar-for-all-fjalljakt/>

Andersson, L-H (2020). Statens stora miss i Girjasområdet. *Svensk jakt*, 24 januari. Tillgänglig: <https://svenskjakt.se/start/nyhet/statens-stora-miss-i-girjasmalet/>

Svensk jakt (2020). Debatt: fjälljakten ska vara tillgänglig för jägare bosatta i Sverige. *Svensk jakt*, 15 december.

Svensk jakt (2020). Anmäler Girjas sameby till DO. *Svensk jakt*, 6 maj. Tillgänglig: <https://svenskjakt.se/start/nyhet/anmaler-girjas-sameby-till-diskrimineringsombudsmannen/>

### **Granskade tidningen Norrbottens-Kuriren**

Johansson, N (2020). Girjasområdet: Då meddelas domen. *Norrbottens-Kuriren*, 15 januari. Tillgänglig: <https://kuriren.nu/artikel/girjasmalet-da-meddelas-domen/7rko84el>

Lövgren, T (2020). Detta kan Girjas-området innebära för jägare. *Norrbottens-Kuriren*, 23 januari. Tillgänglig: <https://kuriren.nu/artikel/detta-kan-girjas-omden-innebara-for-jagare/kr2pd8vj>

Borg, T (2020). Håkan Jonsson om samebyarna: "Otroligt hyckleri". *Norrbottens-Kuriren*, 2 december. Tillgänglig: <https://kuriren.nu/artikel/hakan-jonsson-om-samebyarna-otroligt-hyckleri/4lq5yg8l>

Borg, T (2020). Kiruna politikern: ”Samebyarna har en enorm makt”. *Norrbottens-Kuriren*, 3 december. Tillgänglig: <https://kuriren.nu/artikel/kirunapolitikern-samebyarna-har-en-enorm-makt/lwwkd5yl>

Borg, T (2020). Kommunalrådet: ”vi ser inte de motsättningarna här”. *Norrbottens-Kuriren*, 4 december. Tillgänglig: <https://kuriren.nu/artikel/kommunalradet-vi-ser-inte-de-motsattningarna-har/lwwk347l>

### Övrigt webbsidor

Hylander, I (2004). *Massrörelser, massaktioner och social identitet*. Tillgänglig: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:263056/FULLTEXT01.pdf> [2021-07-06]

Sveriges Radio (2016). Historiken bakom Girjasmålet. Tillgänglig: <https://sverigesradio.se/artikel/6171331> [2020-05-26]

Regeringskansliet (2020). *Utredning kommer tillsättas för en översyn av rennärlingslagstiftningen*. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/07/utredning-kommer-tillsattas-for-en-oversyn-av-rennaringslagstiftningen/> [2020-05-26]

Regeringskansliet (2020). Välkommen till möte om översyn av rennärlingslagstiftningen. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/4a4b6b/contentassets/d390a21bd313431f9be39d419cb0be53/inbjudan-14-oktober-kl.-10.00-12.30.pdf> [2020-05-26]

Uppslagsverket (u.å.). *Norrbottens-Kuriren*. Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/norrbottens-kuriren> [2020-05-28].

Sorsele (2018). Ammarnäs. Tillgänglig: <https://www.sorsele.se/barn-och-utbildning/grundskola/ammarnaes/> [2020-05-28]

*Rennärlingsförordning (1993:384)*.  
<http://www.notisum.se/rnp/document/?id=19930384> [2021-05-10]

Riksdagsförvaltningen *Rennärlingslag (1971:437) Svensk författningssamling 1971:1971:437 t.o.m. SFS 2018:364 - Riksdagen*.  
[https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rennaringslag-1971437\\_sfs-1971-437](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rennaringslag-1971437_sfs-1971-437) [2021a-04-06]

Riksdagsförvaltningen *Rennärlingslag (1971:437) Svensk författningssamling 1971:1971:437 t.o.m. SFS 2018:364 - Riksdagen*.

[https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rennaringslag-1971437\\_sfs-1971-437](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/rennaringslag-1971437_sfs-1971-437) [2021b-04-24]

Till statsrådet och chefen för Jordbruksdepartementet.

<https://www.regeringen.se/49bbaf/contentassets/c0f657603579499caefd7da92c23b042/samerna---ett-ursprungsfolk-i-sverige.-fragan-om-sveriges-anlutning-till-ilos-konvention-nr-169> [2021-05-26]

### **Artiklar/böcker**

Brännström, M & Allard, C (2021). Girjas Reindeer Herding Community v. Sweden: Analysing the Merits of the Girjas Case. Volym (12). S. 56-79.

Engdahl, O. & Larsson, B. (2018). *Sociologiska perspektiv grundläggande begrepp och teorier*. 2:8. Lund: Studentlitteratur AB.

Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis The Critical Study of Language*. second edition. New York: Routledge.

Gunnarsdotter, Y (2012). ”Det blir bara värre om man inte gör upp med det gamla”-Utmaningar för jakt – och fisketurismen i de svenska fjällen”. Institution för Stad och Land, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Gyberg, P., Karlsson, M. & Ingelstam, L. (2005). System i fokus - uppsatser med teori- och metodexempel från energiområdet. Linköpings universitet.  
<https://old.liu.se/energi/publikationer/arbetsnotat/1.209908/Nr33UppsatskriftrEnergisystem-systemanalyskurs.pdf#page=37>

Kvale, S. & Brinkman, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Lundmark, L. (2005). *Vem får jaga och fiska? historia, folkrätt och miljö*. Stockholm: Fritze. (SOU; 2005,79)

Mörkenstam, U. 1999. *Om “Lapparnas privilegier”. Föreställningar om samiskhet i svensk samepolitik 1883–1997*. Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet.

Sandström, E. (2008). *Reinventing the commons: exploring the emergence of local natural resource management arrangements*. Department of Urban and Rural Development, Swedish University of Agricultural Sciences.